

Tööealise inimese puude raskusastme tuvastamine 2021

**Puude tuvastamisel loeme tööealiseks inimeseks isiku 16. eluaastast
kuni vanaduspensioniiikka jõudmiseni.**

Kui oled tööealine, siis võtame puude raskusastme tuvastamisel arvesse, kuivõrd piiratud on sinu igapäevane tegutsemine ja ühiskonnaelus osalemine. Puude tuvastame kolmes raskusastmes:

- sügav puue – sinu igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine on täielikult takistatud;
- raske puue – sinu igapäevane tegutsemine või ühiskonnaelus osalemine on piiratud;
- keskmine puue – sinu igapäevases tegutsemises või ühiskonnaelus osalemises esineb raskusi.

Puude tuvastame kuni 5 aastaks, kuid mitte kauemaks kui vanaduspensioni eani.

Puude otsuse tegemisel arvestame sinu terviseseisundiga ja selle muutumise prognoosiga ning kui on hinnatud ka su töövõimet, siis selle kestusega.

Kui soovid puude tuvastamisega samaaegselt hinnata ka oma töövõimet, siis on sul võimalik esitada selleks [ühistaotlus](#) kas meile või töötukassale.

Töövõime hindamise kohta leiad rohkem infot töötukassa kodulehelt www.tootukassa.ee.

Ühistaotluse menetlemine algab töövõime hindamisega Töötukassas. Töötukassa kaasab töövõime hindamiseks ekspertarsti, kelle hinnangu alusel koostab töövõime hindamise otsuse 30 tööpäeva jooksul alates otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest.

Puude tuvastamise menetlus algab Sotsiaalkindlustusametis pärast seda kui Töötukassa on töövõime hindamise otsuse teinud. Puude tuvastamise otsuse teeme hiljemalt 15 tööpäeva jooksul alates töövõime hindamise otsuse saamisest. Puude tuvastamisel võtame aluseks Töötukassa ekspertarsti hinnangu sinu terviseseisundi kohta.

Kui sa ei taotle puude tuvastamist koos töövõime hindamisega, siis annab sinu terviseseisundile hinnangu meie ekspertarst. Otsuse puude tuvastamise või mittetuvastamise kohta teeme hiljemalt 15 tööpäeva jooksul alates otsuse tegemiseks vajalike andmete saamisest.

Meist mitteolenevatel põhjustel võib menetlus pikeneda, näiteks:

- kui sa ei ole käinud ammu oma arsti vastuvõtul ja andmed puude tuvastamiseks ei ole asjakohased ega piisavad;
- kui e-tervise infosüsteemis olevad andmed ei ole piisavad otsuse tegemiseks ning vajame sinu arsti käest täiendavaid andmeid;
- kui sinu arst ei ole edastanud terviseinfosüsteemi sinu terviseandmeid.

Sellisel juhul võtame sinuga kindlasti ühendust ja teavitame menetluse pikenedamise asjaoludest.

Puude tuvastamise või mittetuvastamise otsusest teavitame sind vastavalt sinu soovile, kas:

- e-postiga – saadetud pdf-vormingus dokumendi avamiseks on vaja Acrobat Reader vms tarkvara;
- e-postiga krüpteeritult – avamiseks on vaja ID-kaarti, ID-kaardi lugejat ning DigiDoc tarkvara ja samuti Acrobat Reader vms tarkvara;
- klienditeenindusest eelteavitusega e-posti või telefoni teel, et otsusele võib järele tulla;
- liht- või tähtkirjaga taotluses märgitud elukoha aadressil.

Puude taotlemine töövõimet välistava seisundi korral

Alates 01.05.2020 on ühistaotluse korral lihtsustunud ka puude taotlemine. Eesmärgiks on vähendada väga raskes tervislikus seisundis oleva tööealise isiku või tema esindaja koormust puude tuvastamisel.

Sarnaselt töövõime hindamise taotlusega, tuleb töövõimet välistavate seisundite korral ühistaotluse vormil ära täita ainult taotlusvormi I ja II osa. Välistava seisundi kinnitab ekspertarst ja selle olemasolu ei takista puude tuvastamist mõnes muus valdkonnas, kui seal esinevad piirangud (st ekspertarst hindab puude tuvastamisel kõiki valdkondi sõltumata sellest, kas on tuvastatud töövõimet välistav seisund või mitte).

Töövõimet välistav seisund ei ole otseselt samastatav puudega, puude liigid ja raskusastmed tuvastatakse ekspertiisi käigus. Puude perioodi osas juhindume enamasti töövõime hindamisel määratud puuduva töövõime perioodiga.

Töövõimet välistavad seisundid on:

- 1.pahaloomulise kasvaja vaevusi leevendav ehk parim toetav ravi, kui onkospetsiifilist ravi ei ole võimalik rakendada;
- 2.dialüüsravi;
- 3.juhitav hingamine või pidev hapnikravi hingamispuudulikkuse tõttu;
- 4.dementsus;
- 5.mõõdukas või raske või sügav vaimne alaareng;
- 6.püsivalt voodihaige (ööpäevaringne kõrvalabi vajadus).

Puudega tööealiste inimeste sotsiaaltoetused

Kui sul on tuvastatud puue, maksame sulle puude kehtivusaja lõpuni sotsiaaltoetust 16.62–53.70 eurot kuus, tulenevalt lisakulude määrast.

Puudega tööealise inimese toetuse maksmisel läheme alates 1. jaanuarist 2017 järk-järgult üle uuele süsteemile:

- toetuse suurus sõltub sinu puude raskusastmest ja valdkonnast, milles sul funktsiooni kaotus või kõrvalekalle esineb;
- puudega tööealise inimese toetuse maksmisel võtame aluseks kõige suurema kõrvalekaldega funktsiooni.

Puude raskusaste ja funktsiooni kõrvalekalle Kuu summa
(euro)

LIIKUMINE

1	Keskmise puudega, liikumisfunktsiooni kõrvalekalle (161% sotsiaaltoetuste määrast)	41,17
2	Raske puudega, liikumisfunktsiooni kõrvalekalle (192% sotsiaaltoetuste määrast)	49,09
3	Sügava puudega, liikumisfunktsiooni kõrvalekalle (210% sotsiaaltoetuste määrast)	53,7

NÄGEMINE

- 4 Keskmise puudega, nägemisfunktsiooni kõrvalekalle (148% sotsiaaltoetuste määrast) 37,84
- 5 Raske puudega, nägemisfunktsiooni kõrvalekalle (183% sotsiaaltoetuste määrast) 46,79
- 6 Sügava puudega, nägemisfunktsiooni kõrvalekalle (210% sotsiaaltoetuste määrast) 53,7

KEEL JA KÕNE

- 7 Keskmise puudega, keele- ja kõnefunktsiooni kõrvalekalle (112% sotsiaaltoetuste määrast)
28,64
- 8 Raske puudega, keele- ja kõnefunktsiooni kõrvalekalle (136% sotsiaaltoetuste määrast)
34,78
- 9 Sügava puudega, keele- ja kõnefunktsiooni kõrvalekalle (170% sotsiaaltoetuste määrast)
43,47

KUULMINE

10 Keskmise puudega, kuulmisfunktsiooni
kõrvalekalle (118% sotsiaaltoetuste määrast)

30,17

11 Raske puudega, kuulmisfunktsiooni
kõrvalekalle (140% sotsiaaltoetuste määrast) 35,8

12 Sügava puudega, kuulmisfunktsiooni
kõrvalekalle (170% sotsiaaltoetuste määrast)

43,47

VAIMNE HÄIRE

- 13 Keskmise puudega, vaimse funktsiooni kõrvalekalle (133% sotsiaaltoetuste määrast) 34,01
- 14 Raske puudega, vaimse funktsiooni kõrvalekalle (163% sotsiaaltoetuste määrast) 41,68
- 15 Sügava puudega, vaimse funktsiooni kõrvalekalle (190% sotsiaaltoetuste määrast) 48,58

MUU (käeline tegevus, teadvusel püsimine ja enesehooldus)

16 Keskmise puudega, määruse § 9 lõigetes 3-7 nimetamata funktsiooni kõrvalekalle (142% sotsiaaltoetuste määrast)	36,31
17 Raske puudega, määruse § 9 lõigetes 3-7 nimetamata funktsiooni kõrvalekalle (179% sotsiaaltoetuste määrast)	45,77
18 Sügava puudega, määruse § 9 lõigetes 3-7 nimetamata funktsiooni kõrvalekalle (210% sotsiaaltoetuste määrast)	53,7

VÕRDSELT MITU FUNKTSIOONIHÄIRET

19 Keskmise puudega, kellel on tuvastatud vähemalt kaks võrdse ulatusega määruse § 9 lõigetes 3–8 nimetatud funktsiooni kõrvalekallet ja need kõrvalekalded on suuremad teistest tuvastatud funktsiooni kõrvalekalletest (161% sotsiaaltoetuste määrast) 41,17

20 Raske puudega, kellel on tuvastatud vähemalt kaks võrdse ulatusega määruse § 9 lõigetes 3–8 nimetatud funktsiooni kõrvalekallet ja need kõrvalekalded on suuremad teistest tuvastatud funktsiooni kõrvalekalletest (192% sotsiaaltoetuste määrast) 49,09

21 Sügava puudega, kellel on tuvastatud vähemalt kaks võrdse ulatusega määruse § 9 lõigetes 3–8 nimetatud funktsiooni kõrvalekallet ja need kõrvalekalded on suuremad teistest tuvastatud funktsiooni kõrvalekalletest (210% sotsiaaltoetuste määrast) 53,7

Lisaks sotsiaaltoetusele maksame tööealistele puuetega inimestele veel teisi toetusi.

Õppetoetus – maksame puudega mittetöötavale gümnaasiumi 10.–12. klassis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis õppijale, kellel on puudest tingituna õppetööga seotud lisakulutusi, 6.39–25.57 eurot kuus. Õppetoetus mittetöötavale puudega inimesele on mõeldud igakuise toetusena õppimise perioodiks, võimaldamaks kasutada eriõppevahendeid ja erikommunikatsioonivahendeid jms. Seda ei maksta juuli- ja augustikuu eest. Õppetoetuse eesmärk on aidata kaasa puuetega inimeste haridustaseme tõstmisele.

Täiendkoolitustoetus – maksame töötavale puudega inimesele tööalaseks ja tasemekoolituseks ning tegelike koolituskulude osaliseks hüvitamiseks kuni 613.68 eurot kolme kalendriaasta jooksul.

Töötamise andmed saame üldjuhul töötamise registrist ja äriregistrist. Kui töötamise andmeid ei ole töötamise registrist riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantud, siis palume esitada töötamist tõendav dokument. Lisaks palume esitada dokument täiendkoolituskulude kohta.

Puudega vanema toetus

Puudega vanema toetus – maksame last üksi kasvatavale vanemale, eestkostjale või perekonnas hooldamise lepingu alusel iga kuni 16-aastase lapse ja põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses õppiva või rakenduskõrgkooli kutseõppe tasemeõppes õppiva keskhariduseta kuni 19-aastase lapse kohta 19.18 eurot kuus.

Lisaks pakume puuetega inimestele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust.

Rehabilitatsiooniteenusest on abi, kui sul on mitmed erivajaduse või puudega seotud takistused või trauma- või haigusejärgne keeruline olukord, mis ei lase sul iseseisvalt ja enda valitud viisil toime tulla.

Rehabilitatsiooniteenused jagunevad 1. jaanuarist 2016 sotsiaalseks ja tööalaseks rehabilitatsiooniks.

Sotsiaalset rehabilitatsiooni saad taotleda meie kaudu. Seda saavad alla 16-aastased lapsed, vanaduspensioniealised inimesed ja need tööealised inimesed, kes ei tööta, ei õpi ega ole töötuna arvele võetud.

Rohkem infot sotsiaalse rehabilitatsiooni kohta saad lugeda siit.

Tööealisena on sinu jaoks oluline teha ettevalmistusi võimetekohase töö leidmiseks või endisele tööle naasmiseks. Töölalast rehabilitatsiooni saad taotleda Töötukassa kaudu. Seda võivad saada tööealised inimesed, kes on tööturul aktiivsed – töötavad, õpivad või on töötuna arvele võetud. Rohkem infot tööalase rehabilitatsiooni kohta saad lugeda Töötukassa kodulehelt.

Teenust saad taotleda siis, kui sul on tuvastatud

puue või püsiv töövõimetus;

osaline töövõime ja sa ei tööta ega õpi ega ole töötuna arvele võetud;

puuduv töövõime.

Kui vajad puudest tingitud terviseprobleemide tõttu abivahendit, siis esita meile taotlus isikliku abivahendi kaardi saamiseks. Kui arst on väljastanud sulle tõendi või rehabilitatsiooniasutus on märkinud abivahendi vajaduse rehabilitatsiooniplaanis, võid ükskõik millisesse abivahendeid müüvasse või neid rentivasse ettevõttesse pöörduda. Isikliku abivahendi kaardiga saad abivahendi osta või üürida soodsamalt. Infot abivahendite kohta saad lugeda siit.

Töövõime hindamine ja puue

Piirangud töötamisel ei ole otseses seoses puude tuvastamisega:

Töötukassa hinnang kergete, mõõdukate, raskete jm piirangute esinemisele töökeskkonnas puudutab töötamist tavatingimustes ja täiskoormusega, st et mõõdukad piirangud töötamisel ei pea võrduma keskmise puudega ja rasked piirangud töötamisel ei pea võrduma raske puudega;

kui Töötukassa hinnangul on töövõime vähenenud (osaline töövõime), aga samal ajal on piirangud ühiskonnaelus osalemisel kerged või esinevad aegajalt, siis puuet ei tuvastata;

kui Töötukassa hinnangul on inimesel puuduv töövõime (sh töövõimet välistav seisund), ei tähenda see alati, et oleks alust tuvastada puuet. Näiteks, kui vereloome haigus on püsinud pikemat aega kontrolli all ja puudub onkoloogilise ravi vajadus; kui Töötukassa on tuvastanud täieliku töövõime, siis ikkagi võidakse mõnel juhul tuvastada puue. Näiteks, raske kuulmislanguse korral saab inimene teha paljusid töid oluliste piiranguteta, samal ajal ühiskonnaelus osalemisel esinevad piirangud võivad olla aluseks puude tuvastamisele.